

Утвърдил: .....
Декан (проф. дпсн Соня Карабелова)
Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	А	2	0	0	2	2	6

МП Публично управление с изкуствен интелект, з.ф.о.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина: И 3 0 6

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И СТАНДАРТИ ЗА ПРОЗРАЧНОСТ

Преподавател: проф. дпн Тодор Танев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	0
	Практически упражнения (хоспетиране)	0
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	40
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	20
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка (курсов проект - анализ на политика/институция)	
7.	Решаване на казуси	30%
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно (писмено задание или есе)	
9.	Изпит	40%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът разглежда прозрачността не като формално изискване, а като управленски инструмент за изграждане на доверие в условията на дигитална трансформация.

Курсът свързва класическите управленски принципи като законност, отчетност, прозрачност, ефективност и справедливост с новите предизвикателства, произтичащи от използването на данни и изкуствен интелект.

Фокусът е върху управленските аспекти на прозрачността и как се вземат решения, как се обясняват и как се гарантира доверие в институциите. Особено внимание се отделя на границите на прозрачността при алгоритмични системи, отговорността при автоматизирани решения и необходимостта от баланс между ефективност и защита на права.

Курсът изгражда способност за критичен анализ на политики, институционални практики и нови тенденции в публичното управление.

Предварителни изисквания:

Студентите следва да имат базови познания по публично управление, включително разбиране на функциите на администрацията, публичните политики и принципите на демократично управление. Не се изискват технически или правни специализирани знания.

Очаквани резултати:

1. Разбиране на принципите на добро управление в съвременна дигитална среда – студентите трябва да могат да обяснят как класическите принципи за прозрачност, отчетност, законност, ефективност се променят в условията на дигитализация и използване на ИИ. Това означава да разберат, че тези принципи не изчезват, а се усложняват и изискват нови форми на прилагане.
2. Способност за прилагане на стандарти за прозрачност в дигитални процеси – студентите трябва да могат да преценяват кога една система или решение са достатъчно прозрачни и кога не. Това включва разбиране на ограниченията като например, че не всяко алгоритмично решение може да бъде напълно обяснено, но въпреки това трябва да бъде контролируемо.
3. Умение за анализ на връзката между прозрачност, доверие и легитимност – очаква се студентите да разбират, че прозрачността не е само формално изискване, а ключов фактор за доверие в институциите. Те трябва да могат да анализират как липсата на прозрачност води до загуба на легитимност.
4. Способност за идентифициране на рискове за доброто управление при използване на ИИ – студентите трябва да могат да разпознават ситуации, в които използването на технологии създава риск, като например непрозрачни решения, дискриминация или липса на отчетност. Това е критично управленско умение.
5. Умение за балансиране между ефективност и справедливост – очаква се студентите да могат да преценяват кога едно решение е ефективно, но потенциално несправедливо, и как да се намери баланс. Това е един от най-важните управленски въпроси в дигиталната ера.
6. Способност за прилагане на принципи на човеко-центрично управление – студентите трябва да разбират, че публичните услуги трябва да бъдат създавани спрямо нуждите на гражданите, а не спрямо удобството на администрацията или технологиите.
7. Умение за анализ на институционални и управленски модели – очаква се студентите да могат да разпознават различни подходи за адаптивно управление, съвместно управление, дигитални услуги и да преценяват кога кой модел е подходящ.
8. Способност за критична оценка на политики и тенденции в публичното

управление – студентите трябва да могат да анализират нови тенденции (дигитализация, отворени данни, ИИ регулации) и да оценяват техните ефекти върху администрацията и обществото.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Понятие за добро управление – основни принципи (прозрачност, отчетност, законност, ефективност).	2 ч.
2	Добро управление в дигитална среда – как технологиите променят класическите принципи.	2 ч.
3	Прозрачност в публичното управление – форми, граници и значение на прозрачността.	2 ч.
4.	Прозрачност при използване на данни и ИИ – обяснимост, достъп до информация, ограничения.	2 ч.
5.	Отчетност и отговорност в дигиталната администрация – кой носи отговорност при автоматизирани решения.	2 ч.
6.	Доверие в публичните институции – връзка между прозрачност, отчетност и доверие в дигиталната ера.	2 ч.
7.	Баланс между ефективност и справедливост – управленски дилеми при използване на технологии.	2 ч.
8.	Човеко-центрично управление и публични услуги – фокус върху гражданите и техните нужди.	2 ч.
9.	Нов смисъл на съвместно управление и участие – роля на гражданите, бизнеса и институциите.	2 ч.
10.	Нови модели в публичното управление – адаптивно управление, учеща организация, дигитална администрация.	2 ч.
11.	Политики и регулаторни тенденции – дигитални права, ИИ регулации, намаляване на бюрокрацията.	2 ч.
12.	Икономика на данните и публичния сектор – отворени данни, дигитален пазар, нови модели на услуги.	2 ч.
13.	Рискове и етични дилеми при ИИ – дискриминация, поверителност, непрозрачност.	2 ч.
14.	Управленски казуси – анализ на реални ситуации.	2 ч.
15.	Обобщение и интеграция – свързване на принципите в единна управленска рамка.	2 ч.

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Понятие за добро управление и неговите основни принципи – прозрачност, отчетност, законност, ефективност и справедливост.
2.	Трансформация на доброто управление в дигитална среда – влияние на технологиите върху управленските процеси.
3.	Прозрачност в публичното управление – форми, цели и ограничения.
4.	Прозрачност при използване на данни и изкуствен интелект – обяснимост, достъп до информация и контрол.
5.	Отчетност и отговорност при дигитално управление – институционална и управленска отговорност.
6.	Доверие в публичните институции – фактори за изграждане и загуба на доверие.
7.	Баланс между ефективност и справедливост – управленски дилеми в дигитална

	среда.
8.	Човеко-центрично управление – роля на гражданите и ориентирани към тях услуги.
9.	Съвместно управление и участие – включване на граждани, бизнес и други актьори.
10.	Нови управленски модели – адаптивно управление, учеща организация.
11.	Политики и регулаторни тенденции – дигитални права, регулации и административна трансформация.
12.	Икономика на данните и публичния сектор – отворени данни и дигитални услуги.
13.	Етични и правни предизвикателства при ИИ – дискриминация, поверителност и контрол.
14.	Рискове за доброто управление в дигитална среда – непрозрачност, автоматизация, зависимост от технологии.
15.	Приложение на принципите на добро управление в практиката – анализ на реални управленски ситуации.

Библиография

Основна:

1. Bovens, M. (2007), Analysing and Assessing Accountability: A Conceptual Framework
2. Hood, C. (2010), The Blame Game: Spin, Bureaucracy, and Self-Preservation in Government
3. OECD (2017), Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust
4. European Commission, Better Regulation Guidelines
5. Танев, Т. Доброто управление (good governance): наследеното понятие. В: Публични политики.bg, Vol. 2 No. 1 (2011)

Допълнителна:

1. Fox, J. (2007), The Uncertain Relationship between Transparency and Accountability
2. Meijer, A. (2013), Understanding the Complex Dynamics of Transparency
3. Floridi, L. (2019), Establishing the Rules for Building Trustworthy AI
4. O'Neil, C. (2016), Weapons of Math Destruction
5. Sunstein, C. (2019), Too Much Information

Дата: 04.2026 г.

Съставил:

Проф. д-р Тодор Танев